

K R E S T Ā N

POLITICKÉ A SPOLOČENSKÉ KATOLICKÉ NOVINY
 VYCHÁDZAJÚ KAŽDÚ NEDEĽU NA 16 STRANÁCH.

Predplatná cena :

Na celý rok — — — — 2 zl. — kr.
 Na pol roka — — — — 1 " — "
 Na štvrt roka — — — — " 60 "

Jednotlivé číslo 4 kr.

Zodpovedný redaktor :

Dr. JOZEF JANDA.

*Redakcia a vydavateľstvo : Budapest,
 VIII. ker., Józsefkörút 35.*

sem sa majú posilať predplatky, jako i do-
 pisy do novin, ohlášky a náhodné reklamácie.
 Cena jedneho 5 stĺpcového malého riadku je
 10 kr. Rukopisy sa naspák nedávajú.

† KRÁĽOVNA ALŽBETA.

V Genfe (vo Švajčiarsku) zabili kráľovnu.

rahá matka uhorského ná-
roda, kráľovna Alžbeta,
manželka to milovaného
veličenstva kráľa nášeho
už neni na svete. Vefa
vystála vo svojom ži-
vote, ťažko ju neráz na-
vštívil Pán Boh, teraz
ale násilne musela opu-
stiť túto zem.

Z Genfu prišla smutná
poveš, ktová žiaľom a
smútkom naplnila srdca
millionov. Ospravedlne-
ný hnev naplňuje srdca
šľachetnosmýšľajúcich
proti tomu smeru smýš-
ľania, ktorý takých

ohavníkov dáva svetu. — Či je možno opisať
tú ztratu, ktorú nám násilná smrť kráľovnej
zapričinila.

Naša drahá matka, zastavateľka Uhorska
veľa trpela v živote, predsa zostala dobrou
matkou, vernou manželkou, úprimnou kresťan-
kou. Po svete chodila, aby žalosť svojho
srdca zmenšit mohla. A hľa v cudzozemsku ju
na padol zvieratsky smýšľajúci ohavník,
aby koniec spravil tomu najšľachetnejšiemu
životu.

Oh dobrý Bože, poteš nás do smútku po-
hrúžených; poteš nášho dobrého otca, kráľa
našej vlasti, aby sme sa s tvojim riadením a
svätou vôľou uspokojili. Nepripuť do nášho
srdca ani tú najmenšiu stopu netrpezlivosti,
aby sme nereptali nerozvážene proti tebe.

Tys nás navštívil, nebeský Otče, u teba
chceme hľadať pomoc a potechu.

Jej veličenstvo každému dobre priala, do-
bre chcela, a hľa sama sa stala obetou zlosti
ľudskej. Preto, jedine len preto musela umreť,
že **kráľovnou** bola, že dobrou matkou bola
veľkých, a šľachetne smýšľajúcich národov,
Rakúska a Uhohorska. Duch bezbožnosti, ktorý
Boha zapiera, duch revolucionarný a duch
zednársko tatársky ju zabil, ktorí nešetří nevi-

nosť, neváži si spravodlivosť, zneuctí všetko,
čo je sväté.

Poteš, Bože, v tejto smutnej dobe kráľa
a národ!

Zprávy: 10. sept. po poludní o 2 hod.
40 min., keď kráľovna na loď chcela sadnúť,
talianskym anarchistom bola napadnutá, dykou
viac kráľ pichnutá, tak, že ju hneď nazpät do
hostinca museli zaviesť, kde zomrela. Toho
zločínca hneď chytili. Túto smutnú zprávu
dostal rakúsky ministerpredseda gróf Thun,
aby tú hroznú nehodu pozorne na vedomie
dal kráľovi, lepšie rečeno, aby kráľa vopred
pripravil najprv, a potom mu tú smutnú povest
sdelil. Ten zločinec pochádza z Parížu a je
taliansky socialist; menuje sa Luccheni. Už je
v chládku. Na smrť odsúdený ale nebude, lebo
švajčiarske zákony nepoznajú taký trest.

Jej veličenstvo narodila sa v bavorskom
meste Possenhoffene 24. dec. r. 1837., tedy
ešte len 61 rokov by bola mala v decembri.
Náš kráľ za manželku si ju vzal 24. apríla r.
1854, v ktorom čase ešte ani 17 rokov nemala.
Jaká krásna bola telesne, takého šľachetného
smýšľania bola vnútorne.

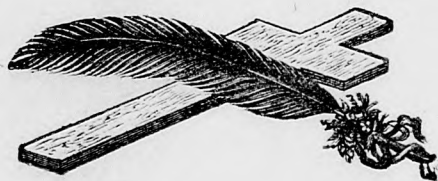
Z tohoto blaženého stavu štyri deti pošly :
Zofia, Gizella, Rudolf a Maria Valeria.

Uhorsko tak milovala, že sa aj maďarsky
naučila. Jednuc povedala, že ju to bolí, keď
sa cisárovi v Taliansku zle vodí, to ale vraj
zabije ju, keď v Uhorsku sa zle vodí.

Neočakávaná náhla smrť Rudolfa veľmi ju
zronila a zdravie jej podkopala. Od tej doby
cestovaním usilovala sa zabudnúť a z hlavy
vyhnať svoj žiaľ.

V Uhorsku častejšie a viac kráľ sa zjavila
i na dlhší čas. Posledný kráľ bola tu z príle-
žitosti millenárnych slávností; bárs chorá bola,
predsa prišla.

Táto dobrá duša už tedy nenie medzi
nami; nech je jej Pán Boh milostivý; a nech
jej Boh všetko, čo dobrého len preukázala
svojim poddaným na svete, na druhom svete
v nekonečnej miere a hojnosti odmení, kam ju
spevádzajú naše pobožné modlitby. J.

Kráľovnu Alžbetu zavraždili.

Každý deň klope smrť na dvere naše. Chyťľavé nemoce, smrtonosné vojny nás kynožili; a po nich ach však len často cintorinom opusteným staly sa celé vidieky, naša vlasť milá. No tieto rany zahojily sa. Moch zarástol hroby, a na ne položené vence zvädly, zabudnutie je osúdom milovaných mrtvých.

Dnes to nenie tak. Iný význam má náš smútok. Anjel smrti si stal pred národ. Dnešný smútok nenie smútkom jednotlivcov. On je smútkom celého národa.

Deziderovi Szilágyimu a Aloysovi Daruvárymu ujšla sa tá smutná úloha, aby výraz dali smútku krajinského snemu.

Politické strany onemely, keď videly tú hroznú ranu, a bárs nie pokoj, aspoň primerie uzavrely medzi sebou.

Kráľovna Alžbeta zomrela. Zlostná ruka koniec spravila životu anjela strácca Uhorska. Pamiatka a povďačnosť proti nej ale vpísaná je do knihy zákonov.

Lenže o veľa viac stojí to, čo v srdci ľudu žije. Národ stojí pred otvoreným hrobom. Tu už nenie reč o politike, o zákone, o mocnárstve. Vstúpili sme do krajiny ducha, viery, do kráľovstva Božieho.

Tu je reč o pravde evanjeliumu, o súde, o vzkriesení.

Toto je napomenutie vážnych dní.

Boha zapierajúca zlosť vrazila dýku do toho najšľachetnejšieho srdca. Kráľovná Alžbeta! Povďačnosť tvojho ľudu nech ti vyoroduje na zemi stien večnosti.

Povďačnosť a láska nás spojuje s pamiatkou minulosti.

Videli sme ju prísť k nám na boku jeho veličenstva. Videli sme ju skvieť sa v dobách šťastia a blaženosti. Videli sme ju v chráme korunovania. Videli sme, že súčasť sa radosti a žalosti nášho národa. Oh však len láskavá bola k nám! Koľké búrky, koľké nehody, koľké trápenie. Toto všetko i my sami sme prežili s tebou. Zvlášte keď matka syna, národ ale nádej dobrej budúcnosti ztratil.

A teraz už je po všetkom tomto.

Apoštolské veličenstvo, náš drahý kráľu! Budz veľký a silný, buď stály vo viere a neohrozený; koruna nerozlučiteľne ťa spojuje s naším národom, s našou cirkvou a vierou.

Neopušť nás! Nech ťa nepremôže smútok a boľasť. Dúfajme v Boha!

Gróf a dr. F. Zichy.

Smútok krajinského snemu a hlavného mesta Budapešti.

Krajinský snem mimoriadne zasadnutie mal z príležitosti tejto smutnej nehody. V snemovni vyslancov zasadnutie zahájil dr. Dezider Szilágyi, ktorý s pohnutým hlasom zvestoval snemovni smutnú zprávu o zavraždení kráľovnej. Potom ale nasledovný návrh predostrel snemovni: Snemovňa nech vysloví jeho veličenstvu svoj najhlbší bôľ a svoju sústrasť holdujúcu. Prosí snemoveň, aby uzavrela zaznačiť do zápisnice pamiatku oslávenej kráľovnej a vďaku národa proti nej. Nech uzavre, že odročí svoje zasadania na celý čas smútku a že najbližšie zasadnutie bude len o tri dni po pohrabe. V tomto zasadnutí rozhodne sa o ďalších krokoch. Predseda ďalej prosil splnomocnenie, aby mohol svolať mimoriadne zasadnutie, keď bude treba rozhodovať o súčasťeni sa snemovne na pohrabe. Nech uzavre ďalej nosiť smútok za 30 dní a nech nariadí, aby jej uzavretia sdelené boly snemovni veľmožov.

Snemoveň vyslancov jednohlasne prijala všetky návrhy predsedy. Mnohí plakali, tak ich dojaly slová predsedy.

Snemoveň veľmožov v tenže deň mala zasadnutie popoludní o 1. hodine. Snemovni veľmožov sdělil tú smutnú udalosť podpredseda Aloys Daruváry. Podrobne on nič nenavrhol, lež po kratšej reči prečítaný bol prijatý návrh predsedy snemovne vyslancov, ktorý aj veľmožovia bez dohady jednohlasne prijali.

11-ho septembra aj hlavnomestský výbor mal mimoriadne zasadnutie pod predsedom hlavným mestanostom Jozefom Márkusom. Jozef Márkus, veľmi krásnou rečou sa obrátil k výborníkom, v ktorej utešeno líčil šľachetnosť nebohej kráľovnej a ohavnosť i zlosť toho zločinu. Jej pamiatku navrhoval vpísať do zápisnice, potom navrhol, aby sa vyslovila holdujúca sústrasť jeho veličenstvu, aby i hlavné mesto zastupené bolo na pohrabe, aby hl. mestskí obyvatelia oslovení boli, že by čierne prápory dali na domy čo znak smútku; aby mestský výbor predbežne nemal zasadnutie. Hl. mestský výbor jednohlasne prijal jeho návrhy; otcovia hl. mesta potom celkom v tichosti sa rozišli.

Celé Rakúsko-Uhorsko smúti.

Nielen snem a hl. mesto tak v Rakúsku jako i v Uhorsku smutia, ale aj celé dve krajiny tieto. Nenie toho šľachetného srdca, ktoré by dojaté a tým najväčším žiaľom naplnené nebolo nad tou veľkou ztratom, ktorá zronila kráľovský rod a celú državu našu. V uhor-

skom hlavnom a sídelnom meste na všetky strany vidieť predávať podobizeň tejto milosrdnej a laskavej obety; noviny všetky bez rozdielu v smutnom rúchu vychádzajú z tlače. Na domoch čierne prapory oznamujú veľký smútok; ľudia zronení chodia po uliciach; hudba utíchla, veselohry a divadlá nenie sú, rukávy a klobúky premnohých čiernym suknom sú obtiahnuté.

Ae nielen v hl. meste, lež i na okolí smutia ľudia. V Rieke a v Dalmácii bijú a tľú socialistov a anarchistov, ktorých podzemské a zo všetkej svedomitosti a statočnosti vytlačené ciele a plány činia ľudí takými ohavnými a ukrutnými, že i takúto šlachetnú dušu sú v stave násilne života zbaviť. — Cirkevná vrchnosť tiež sa postarala po celej krajine, aby tu zvonením, zas kostolnými pobožnosťami na jav bol daný žiaľ, ktorý zapríčinil sa zločinom týmto v srdcach šlachetných. V školách, zas ministerské nariadenie postaralo sa o to, aby mládež a žiactvo pod spôsobom smutných slávnosti vyjavoilo svoju sústrasť a smútok.

Biskupovia radom vydali pastierske listy, v ktorých srdco prenikajúcimi slovami odsudzuje sa ten hovädský zicčín, zbudzuje sa sústrasť, a napomínajú sa veriaci, aby sa tým viac modlili teraz, čím hroznejší je ten ukrutný pád. Aspoň pastiersky list kardinála primaša tu sdelíme cteným čitateľom:

Velební bratia!

Hlbokou boľastou zronený veľkosti zlosti ľudskej naľakaný s trasúcou sa rukou píšeme vám tieto riadky.

Srdco drahej matky nášho národa, Alžbety, ktorá nás tak vrele milovala, prestalo klopať. Naša krajina už nemá ochraňujúceho anjela. V cudzozemsku, kde medzi hrozným trápením uľavenie hľadala, v Gerfe 10. septembra popoludní vrah koniec spravil jej životu.

Tedy nie cestou tichej smrti opustila túto zem. Násilne ju vytrhol zpomedi nás ohavný zločin ukrutného vraha.

Nemilosrdná, veľmi nemilosrdná bola tá ruka, ktorá našu paňu, kráľovnu, naše potešenie a nadheru našu odňala nám ohavným spôsobom.

Nemilosrdná bola tá dýka, ktorá krvavo obrazila srdca millionov. Národ plače a narieka a ponosuje sa pred Bohom.

Lenže, velební bratia, nepohrúžme sa do mora smútku.

Tešiť, posilňovať musíme srdca tých, ktorých tento strašný prípad najukrutnejšie sa dotkol. Jeho veličenstvo náš kráľ ztratil podporu; Gzella a Maria Valeria ale vlastnú matku,

panovnický rod najdrahšiu rodinu. — V tejto hodine láska a vernosť poddaných je povolaná zdvihať ducha kráľa a panovnického rodu.

Padnime na tvár pred Hospodinom a s vrúcnosťou celého srdca svojho prosme Pána neba, aby hojným požehnaním svojej milosti ulavil hlbokú boľasť kráľa a kráľovského rodu. Prosme potešenie zarmútených, veľkú Paňu našej vlasti, aby mocnou prímluvou na pomoci bola jasnému kráľovi našemu, keď mu Boh kalich týchto nových múk dal do ruky.

Prosme milosrdného Boha, aby sily a smelosti doprial nášmu národu v tieto dni zkušky.

Prosme mocné nebo, aby nedopustil, že by sa v našej vlasti otvorila tá hrozná zátočina, z ktorej takéto svet podkopávajúce zlosti pochádzajú.

Za našu nebohú kráľovnu ale modlime sa, aby toľkým trápením očistená s tvári do tvári Boha vidieť mohla a tak svoj večný pokoj a blaženosť najšla

K vyjaveniu zovnútornému našej boľasti a hlbokého smútku nakladám, aby cez tri dni pred pohrabom v kapitulských, farských a reholnických chrámoch pred večerným zvonením pol hodiny sa zvonilo.

V deň pohrabu ale za dušné spasenie našej vrelemilovanej kráľovnej requiem sa má držať, čo vopred sa má na vedomie dať ľudu, a na túto pobožnosť miestna vojenská a občianska vrchnosť, spolky a učebné ústavy majú sa povolať. V deň pohrabu pol hodiny zvoniť sa má tak pred poľudňajším, ako aj pred večerným zvonením.

Predstavených všetkých ústavov učebných v mojom arcibiskupstve nachádzajúcich sa upozorňujem na nasledovné veci.

V deň pohrabu a truchlobohoslužieb školské prednášky nech vystanú. Po týchto pobožnosťach ale — ktoré aj osobitne sa môžu konať pre školskú mládež, všetky učebné ústavy truchloslávnošť nech vydržujú, na ktorej správca, alebo jeden z učiteľov ličit má veľkosť poriažky, a pamiatku nebohej veličenstva slušným spôsobom mládeži predniesť a do duše vštepiť.

V citoch hľbokej boľasti a smútku spojení všetci prosme vrúčne nebo, aby Boh vrele milovaného kráľa nášho, tak aj jeho celú rodinu a i celý národ náš svojou milosťou potešil a posilnil k znašanju takto hroznej nehody; našej kráľovnej ale aby sa ušla nekonečná blaženosť nebeskej od neny. Amen.

V Ostrihome, 11. sept. 1898.

Klaudius.

Prípravy k pohrabu jej veličenstva.

Neboha kráľovna Alžbeta v sobotu 17-ho sept. bola pochovaná po poludní o 4 hodinách. Na pohrabe prítomní boli všetci členovia kráľovského rodu. Vyše 100 zástupcov panovníckých bolo prítomné. Mrtvola 15-ho septembra večer dorazila do Viedne. Ten železničný vozň, v ktorom sa tá mrtvola doviezla, súknom bol celkom obťahnutý. Rákev, v ktorej jej veličenstvo pochovaná bude, do Grufu bola poslaná, a v tejto prišla do Viedne mrtvola Kráľovna, jako aj ostatní členovia kráľovského rodu; v krypte kapucinského kostola bude odpočívať. Pred ňou 126 ich bolo uložené tam na večný pokoj. Na pohrabe zastúpený bol nielen krajinský snem náš, ale aj hlavné mesto.

POLITICKÉ CHÝRY.

Sústredná pisáreň ľudovej strany nenachádza sa už od 3. mája tam, kde predtým bola; kto by jej chcel písať, pod týmto nápisom to musí činiť: *A néppárt országos központi irodája Bpest, VIII. Józsefkörút 35. (I. em. 2. ajtó).*

Jeho sviatosť a jeho veličenstvo. Jeho sviatosť tiež vyslovil svoju sustrasť, na čo Jeho veličenstvo nasledovným tel grammom odpovedal:

„V tom hroznom nesťastí, ktoré sa ujšlo mne a domu môjmu, slová Vašej Sviatosti, ktoré preniká svätý hnev, dobroprajnosť a viera, ktorá vždy jediným utočistím bola, veľmi potešily moje z onene srdco. Prijmite, Vaša Sviatosť, zo srdca pošle vďaka za Vaše slová a otcovské požehnanie. I budúce pamätajte milostive na mňa, na oslavenú dušu mojej manželky a na moju rodinu vo Vašich modlitbách.

Vojenské cvičenia koniec už vzaly. Neočakávaná nenoda, ktorá nielen jeho veličenstvo, ale i celú državu našu do smútku uvrhla, k tomu pohla kráľa, aby koniec sa spravil vojenským cvičeniam. Jednotlivé pluky už sa navrátili na svoje riadne miesto, kde pred cvičeniami sotrvávajú.

Nový tajemník snemovne veľmožov. Už aj úradný časopis sdeluje svetu, že za tajemníka snemovne veľmožov na miesto baróna Viktora Thorockayho, ktorý hlavným županom sa stal v Hólmmező Vašárhelyi, predseda vymenoval bývalého krajinského vyslanca Štefana Nagy, ktorý čo vyslanec k národnej strane patrila a proti cirkevno-politickým predlohám nielen hlasoval ale aj hersky rečnil.

Főišpán nógradskej stolice. Táto stolica už od dlhšieho času nemá hlavného župana. Jako mamelucké časopisy tvrdia, v najbližšej dobe bude za főišpána vymenovaný terajší podžupan terajší Zoltán Tóók.

Szász-hermánysky volebný okres ponúkla saská ľudová strana Imrichovi Jakabffymu, ktorý je štátnym sekretárom u ministerstva vnútra.

Dôvera ľudovej strane vyslovená. V smolenickom okrese (preš. st.) sišli sa kňazi toho cirkevného okresu a za potrebné považovali svoju dôveru vysloviť ľudovým vyslancom za ich obetivé držanie sa, ktorým bojujú za ducha kresťanského, nenechajúc sa ohroziť a odstrašiť od obrany kresťanských zásad. Na tom zasadnutí vyslovili spolu i svoju oddanosť k Ferdinandovi Zichymu, ktorý sa lev bojuje neohrožene proti novomôdnym farizeom liberálnym to taťarom, ktorí podlou nesvedomitostou napádajú toho šľachetného vodcu kresťanstva v Uhorsku V mene kňazstva celého okresu vyslovil túto dôveru herský dekan farár Pavel Jedlička, ktorý už i kanonikom by bol mohol byť, keby nebol ľudákom lenže on viac si váži svoje kresťanské presvedčenie a kresťanské zásady, nežli mizerný hmotný zisk, ktorý množí privržencov z ého ducha.

Stoličné a obecné volby. Čtení privržencovia ľudovej strany veľký pozor musia dať teraz, ponač v jaseňi na mnohých miestach volia sa členovia tak stoličného jako aj obecného výboru. Veľkej povahy je to, aby sa do stoličného výboru čím viacej ľudákov dostalo, ponač od stoličného výboru býva zvolený sústredný výbor, ktorý potom volebných predsodov volí; to ale dobre vieme, že jaký je volebný predseda, taka je aj volba. Smutná zkušenosť nás presvedčila o tomto. Nesvedomitý volebný predseda ozbiže voliča o volebné právo, trápi ho hladom a smädom, slovom všetko vystane z neho.

Hlavným županom ugočskej stolice stal sa gróf Ladislav Csáky, syn bývalého ministra a „dobrého katolíka“ grófa Albina Csáky. Predtým tam bol főišpánom Ludevit Vincz, ktorý nedávno zomrel.

Hrozné prelievanie kresťanskej krve. Na ostrove Kréte zas bolo prelievanie krve. Fanaticní Turci napadli neprichystaných kresťanov a celé množstvo pripravili o život. Kresťanom Anglicko prišlo na pomoc, lebo aj anglického konzula zabili. Tým nesvedomitým Mohamedánom tureckí vojaci ešte na pomoci boli. Anglicko má pravdu, keď obľahne a zaujme Krétu, aspoň koniec bude všetkým ďalším brutalitám pohanským. Europa môže sa hanbiť za toto prelievanie krve, lebo keby sa bola postavila a vymenovanie kresťanského správcu previedla, vtedy by sa Turci neboli takých ohravností dopustili, vtedy by chudáci kresťania nemuseli byť ustavične vystavení nebezpečenstvu smrti.

Obnovenie pravoty Dreyfusovej ťažko pojde. Nový minister obrany Zuninder, ktoreho považovali zednárske a tatárske noviny za priateľa tejto myšlienky, nechce k tomu privoliť a hotový je radšej zadakovať, nežli by mal privoliť k obnoveniu tejto pravoty.

Krajinský snem.

Snemovňa vyslancov.

Zasadnutie 7. septembra.

Ešte vždy len o dennom poriadku bola dohada. Nezkúsené jednanje Bánffyho veľmi rozhorčilo ľavičakov. Prvým rečníkom bol národný vyslanec Julio

Gullner, ktorý dokazoval, že v jaseňi celkom ináč vyprával pán barón Bánffy, nežli teraz, nerovným menoval zachádzanie liberálnej vlády. — Ferdinand *Horánszky* frivolnou hrou nazval jednanie Bánffyho, ktorý po všetkom nohama šliape. Zatiaľ vláda nedá dostatečné vysvetlenie v žiadaných otázkach, zatiaľ národná strana neprispieje ku žiadnemu dennému poriadku. — Gusto *Pulszky* stal hore (Hoch! Hoch! Hoch! — kričali lavičiáci). *Pulszky* zlý deň mal, lavičiáci nedali mu pokoj; ustavične posmech robili z neho. Horský ľudák *Rakovszky*, jako obyčajne, tak aj teraz, vtipne rečnil. Veľmi obratne šparchal Bánffyho. Potom ale dokazoval, že liberáli neni sú úprimní. On vraj čisto chce vidieť záležitosť vyrovnania; zatial sa to nestane, neprijme denný poriadok. Ba ani do pojednávania sa nepustí s takým ministrom, ktorý svoje dané slovo zrušil. Po krátkych rečiach *Alexandra Károlyi*, *Oskára Ivánka* rečnil ľudák *Mócsy*, dokazoval, že najväčším nepriateľom vyrovnania je vláda, ktorú na ceste šliapania zákonov nechce nasledovať ľudová strana. Na konci zasadnutia interpelloval Šmulo *Višontai* v záležitosti návrhu cára v záujme odzbrojenia vydaného. Potom ale *Anton Mócsy* vystúpil proti knihkupcom, ktorí nemavné spisy a necudné pikantérie predávajú, čo i nariadením ministerstva vnútra je zakázané. *Mócsy* sa pýtal ministra, či mieni pokročiť proti tomuto nadužívaniu minister vnútra.

Zasadnutie 9. septembra.

Veľký mameluk, minister financií predostrel snemovní krajinských vyslancov rozpočet krajinských príjmov a výdavkov. Riadne výdavky činia 460 millionov, 5399 zlatých, skoro o 11 millionov viac, nežli vlani. Riadne príjmy činia 482 mill. 464 tisíc 37 zl., skoro o 12 millionov viac, nežli vlani. Tento rozpočet tak sa páčil liberálnym vyslancom, že éljenovali a čakali pánu ministrovi *Lukáčovi*. Potom nasledovalo pojednávanie denného poriadku. *Ladislav Rátkay* upozornil Bánffyho, aby nestváral také kúsky, jako keď snemoveň zakľúčil, lebo mu to zle môže vypáliť. On vraj Bánffyho, nech panuje bárs do kedy, len za jednateľa državy považuje. *Alexander Hegedüs* zapiera, že by bol Bánffy slovo zrušil. Potom prosil lavičiacťvo, aby obštrukciou neprekážalo pojednávanie snemové. — Výborný ľudák *Fraňo Major* zastával a ospravedlnil jednanie lavičiacťva. Ostro napadol aj ministerpredsedu. Na konci reči vyslovil, že ani on neprijme denný poriadok medzi terajšími neistými pomerami. — *Karol Szalay* napádal mameluka *Hegedüsa*. Od Bánffyho žiada, aby dôkladne vysvetlil terajšie polozenie, lebo ináč darmo čaká, že by lavičiáci denný poriadok ním navrhnutý prijali.

Zasadnutie 10. sept.

Návrh ministerpredsedu na denný poriadok vzťahujúci sa štyri dni dal práce otcom vlasti. Dnes bol prvým rečníkom *Jozef Jagics*, ktorý výborne a podrobne rozobral účinkovanie ministerpredsedu; z toho, čo pán hlavný mameluk navrhol, nič neprijal. Po ňom rečnil výborný ľudák *Fraňo Buzáth*, ktorý na oči vyhodil Bánffymu, že sa v ňom zklamal, lebo nechce koniec spraviť neistote, v ktorej sa teraz nachádzame. Česal aj liberálnych ablegátov, ktorí vraj ani mysleť, ani vidieť nesmejú, a ktorí všetko schvaľujú, čo od vlády pochádza. Liberalismus vraj už nakazil celý obecný život. Liberáli vraj nedostali sa do snemovne na základe vôle voličov, lež pomocou peňazí. Bánffy vraj previnil sa proti ústave, s dňa na deň obráza

zákony, a tak nenie rukojemstva, že by vážnu otázku vyrovnania v stave bol dobre rozlúštil. Člen národnej strany *Imrich Hodossy* poriadne česal vládu. Dokazoval, že ústavy zbavené Rakúsko nesmie rátať na to, že i v tomto páde budeme s ním pojednávať. Dôrazne žiadal od Bánffyho, aby už raz povedel, čo zamýšľa teraz, lebo vraj zákonodarstvo má právo od ministerpredsedu toto žiadať. — *L'udevít Hollo* a *Viktor Pichler* tiež žiadali, aby povedal Bánffy, čo bude robiť. S tým koniec vzala dohoda o dennom poriadku. Potom odovzdaný bol hárok, na ktorom 20 vyslancov prosilo, aby sa menovite hlasovalo, a aby hlasovanie na pondelok sa odložilo.

L'udový rozhovor.

1. Milá susedka smrť zronila ostrou kosou moje najľubejšie dievky, a zanechala mi žalostnej matke už len jedinkú dcérušku; ach! Však vám to bolo utešené a milé dievčatko. No pomyslíte si ten zarmútok, nezadlho ochorela mne aj tá, a padla mi do hrobu, a odpochíva pri svojich bratrickoch v černej zemi. Nevysslovú bolesť cíti srdce materinské. Najkrajšie kvetinky, jaké len kde dostať môžem, presádzam na predrahe hrobčeky, a polievam s horkými slzami.

2. Ach jak utešene ste to, susedka, posadily, videla som, krásne sú tie hrobčeky ozdobené v tom cintore.

1. Tie kvetinky som zo zahrady z domu priniesla, a presadila som ich semka, do nášho cintora, aby okrašľovaly to posvätné miesto.

2. Nuž a raste to tu všetko tak dobre, jako doma?

1. Všetko nie, ale mnohým kvetom je tu lepšie, jako inde, obzľáštne ružičky toho roku tak krásne prekvitaly, jako nikdy ešte!

2. A čo-že myslíte, prečo?

1. Ja bych myslela, že im je tu lepšie o samote, i možno, že sú v lepšej zemi.

2. Tak je, drahá susedko! Aby kvetinka dobre kvitla, potrebuje dobrú zem. Tu aj takí ľudia, ktorí si ani nesmyšľia na to, že by okrášlili hrob, alebo že iní volakto zomrel, nektorí až veľmi žalostne plaču nad svojimi milými, ktorí vo večnom odpočinku sú.

1. Tu mám ja troje moje najmilejšie dievky, za ktorými neprestajne žialim, a nemôžem sa nijak potešiť.

2. Ja vám poviem! viete, že najmúdrejší zahradník je Pán Boh, mladší ľudia sú kvietky. On ich dobre pozná, a vie, čo potrebujú, on chce, aby všetky krásne rástly a kvitly, v nevinnosti a čnosti. Včuť ale kvitnú vo večnom nebeskom raji, pri najlepšiom záhradníkovi nebeskému, veselia sa s anjelmi a vyvolenými

Božími. Vidíte, susedko, čo Boh dobrý, on všetko dobre robí.

1. Ja bych bola spokojná, keď sa Pánu Bohu tak zaľúbilo, ale roztopašné diatky keby po cintoríne a po hrobch nebehaly, a kvetinky netrhaly, a husi nehnusily, aby si mohla klaknúť a pomodliť sa za diatky milé moje. Lebo to viete, že posvätné miesto? miesto večného odpočinku, ktorý má byť tak ctený, jak ktorékofvek posvätné miesto, a má byť chradený, alebo priekopa hlboko vykopaná, a poriadna bránka spravená, aby tam nič prejsť nemohlo.

2. Nechajte to susedka! prinde všetko do poriadku.

1. Jako prinde do poriadku, keď sa predstavený obce ani neobzre, všetko nechá zapustené.

2. Ale dobre gazduje, a pri konci roku veľkú summu preukáže, čo sa nektorým občanom veľmi ľúbi.

1. Nechajme to na Pána Boha, lebo len Pán Boh môže dobrú úmysel dať naším občanom, že všetko do poriadku privedú.

2. No nech vás Pán Boh poteší, s Bohom, do uvidenia!

Ján Labuda, učiteľ na pokoji.

Socialdemokratické rozvahy.

Napísal: J. K.

Volakde som našol napísané, že istý pán, menom Švindlraich, dával ľuďom tú radu, že Pán Boh by sa mal zhodiť, lebo nevie dobre panovať. Už 6000 rokov panuje so svojim nebeským ministerstvom, obkľúčený od veľkého množstva anjelského výboru, a ani spomienky o tom, že by mu napadlo dať ľudu spravovanie a dovoliť, aby si ľud svojich vyslancov hore do tej anjelskej diaty mohol posielal.

Keď chce, aby pršalo, urobí to sám; predsa by sa malo nad tým hlasovať, či to väčšina chce. A to desatero, to je teprv nezákonné! nikde nebola o ňom porada, nikde sa nehlasovalo, len sa jednoducho vyhlásilo na hore Sinai. Okrem toho má nesmierne vojsko z mnoho zástupov anjelských pozostávajúce a má veľmi strážlivú policíu, ktorá všetko vyskúma, lebo v písme to stojí o ňom, že nič neni skryté pred jeho okom, lež všetko zjavné.

Jedním slovom pán Švindlraich bol tej mienky, že by sa malo svolat veľké shromaždenie, mal by sa hore vziať protokol a Boh by sa mal trónu zbaviť.

Neznám ja toho pána Švindlraicha, ani jeho rodisko, ani jeho zamestnanie, len to sa mi vidí o ňom isté, že bol socialdemokrat.

Táto fabula o ňom zdá sa byť tú hlúposť, ktorá

sa v nej zjavuje, veľmi zábavná: je ona ale pri tom aj veľmi smutná, lebo bár sa taký Švindlraich už dávno nezjavil, predsa má mnohých nasledovníkov, ktorí o ten istý cieľ pracujú, me ujú sa oni dr. Adler, alebo Bebel, alebo Várkonyi, alebo ináč, to je jedno.

Keď chce volakto deti bez viery, bez náboženstva a vychovať, to je tolko, jako Boha s trónu shodiť.

Keď chce volakto na miesto čistých mravov familiu zkažiť a slobodnú lásku vyhlasovať, kde neni rozdiel medzi manželkou a cudzou osobou — jako to socialdemokratický katechismus učí — ten ruší večný zákon božský a chce Boha všeho práva zbaviť.

Spoločnosť ľudská je od Boha, a nepriateľ Boha je ten, ktorý túto spoločnosť zničiť chce. Tento cieľ svoj zjavne vyslovila socialdemokracia už na mnohých kongressoch. V meste Kôla r. 1893 na shromaždení socialisti takto sa vyslovili vo svojom protokolle: „Socialdemokracia je a zostane večná nepriateľkyňa občanskej spoločnosti;“ a roku 1894. napísali v Breslave shromaždení socialisti do protokollu: „Budme a zostaňme po najprv revolucionarní, po druhé revolucionarní a aj po tretie revolucionarní.“

V Brüsselle sa jeden z nich r. 1894. takto ozvel: „My nič inšie nemáme pred sebou, jako násilné odobranie majetku, ktorý vlastne nám prináleží, — jedným slovom, my chceme revolúciu bez všetkého zdržovania.“

Istý Reulig rečnil r. 1877. v meste Grief a takto vyjavil svoju radosť nad ukrutnosťou tejto budúcej dávno očakávanej všeobecnej revolúcie: „Radosť to bude pre nás, dívať sa na smrteľný boj tých kňazov, občanov a majiteľov. Pohádzaní do priekop hladom budú umierať, — pomaly a ukrutne pred našima očima! To bude naša pomsta! A aby sme okúsili rozkoš tejto pomsty, radi predáme za sklienku vína naše miesto v nebi! Čo povedám, nebo? To my nechceme! Čo my chceme, to je peklo s celou jeho rozkošou! Nebe zanecháme Bohu a kňazom!“

Krvou sú písané aj tie slová, ktoré napísal jakýsi dr. Ferroul: „Dávajme si olovo na patróny! — Nemúdro by sme robili, keby sme dynamit sháňali — však naša ruka, ktorá s perom duchovný dynamit káže, leží v rukách našich bratov, ktorí ten dynamit hádžu, čo paláce a panovníkov do ľufu vyhadzuje.“

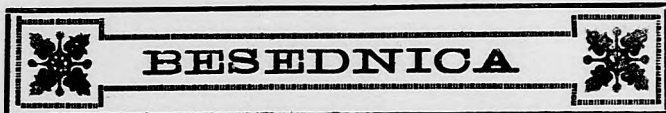
Ešte jeden príklad tejto krvoživnosti: V istom socialistickom kalendári s r. 1894. takto stojí: „Revolúcia, za ktorú my pracujeme, je tá istá, ktorá bola roku 1793-ho — revolúcia, ktorá všetko jako seno skosí — ktorá všetko znivočí čo sa jej protiví, — revolúcia, ktorá rovno ide k svojemu cieľu! . . . . Občania bratia, privyknite k tejto myšlienke, aby ste vtedy, keď už tu bude ten deň, sa nepofakali, a nepadli na zadky, lež rovno na svoj cieľ mierili.“

Toto novotné evanjelium sa aj rýchlo rozširuje a má mnohých priateľov. Jako by nie! Však sa to

nejednému páči, keď smie povedať: čo je tvoje, to je aj moje, a čo je moje, to není žiadneho. Desatero takto povedá: Nepokradneš! nuž ale keď by to mal každý zachovať, jakoby Icik dostal majetok toho sedliaka. Ďalej tam stojí: nepožiadáš, čo je bližného tvojho, — dobre a pekne je to povedané, ale jakoby mohol ten kasír s mnoho tisícami do Ameriky uprsknúť? jako by mohol ľahko a noble žiť. Pre mizerných, chudobných ľudí by ešte dobré bolo to kresťanstvo, ale pre prefíkaných švihákov tam žiadon zisk nevykúka.

Mohly by sa ľudu už raz oči otvoriť, a malo by sa lepšie do karet pozrieť tým buričom. Není v nich žiadnej inej starosti, jako len o svoj ošoh. Títo hlasatelia budúceho šťastia žijú a bohatnú z krvavých grošov robotníka; rečnia, chodia z mesta do mesta a dobre sa pri tom majú. Sľubujú zlaté časy, zúbožený robotník očúva s veľkou nádejou a len plac. Tie ztuté časy, o ktorých jím on, ten rečník vypráva, jak ďaleko sú oni ešte — kedy nastanú?

(Dokončenie nasled.)

Daromné sú sľuby tvoje ...

*Daromné sú sľuby tvoje, šuhaj milý!
Našej láske už na vždycky odzvonili;
ťažko ti je veriť, ťažko sľúbiť vernosť,
keď si ju sám zrušil, zapredal za márnosť.*

*Snáď si ty to myslíš, keď som ja chudobná,
rúčku moju duch tvoj chytro si objedná?
Nie srdce mé nikdy nebude viac verné,
bár aj rúčka tvoja môj driechok obejmie!*

*Od teraz nesľúbim ti viac ľubosť stálu,
od teraz ťa držím ťa zaorskú skalú;
skalaorská stojí pevne vorskom prúde,
veru srdce moje viac tvoje nebude!*

*Keď si ty bohatým, buď len sám pre seba!
Tebe rúčka moja už viacej netreba;
ja som tiež bohatá, ale na šľachetnosť,
Nenavidím tvoje srdce: večnú márnosť!*

*.. Ale nie, predsa nie! Buď taký, jak skala,
ktorá všetkým vetrom aj vodám odolá;
nezmeň sa mi nikdy v láske a vernosti,
a srdce mé teba s rukou mojou pocti.*

Láskomír.

OHÝRNIK

*Tých všetkých ct. predplatiteľov,
ktorých predplatok už vypršal, úctive
prosíme svoj predplatok obnoviť;
tých ale, ktorí predplatili, preto ale
„Kresťan“-a nedostávajú, prosíme
peniaze reklamovať na pošte, alebo
poukážku s tých peňazí nám poslať,
aby dľa miery spravodlivosti po-
kročiť mohli. Vydavateľstvo.*

Láska Uhrov ku kráľovnej. Na koľko milovalo Ukorsko nebohú kráľovnu Alžbetu, z toho vidno najlepšie, že za dva dni vyše 40 tisíc korún sa sobralo na sochu jej staváť sa majúcu. A keď vtedy ešte sotva kto vedel o takom úmysle; lebo časopisy ešte vtedy neoslovily obecnosť k skladaniu milodarov. Všetky budapeštianske denníky sa pripojily k tejto akcii. Tá socha má byť veľkolepá. Uhorský úmelec má zvečniť pamiatku najlepšej kráľovnej, ktorá jednu ruku dala kráľovi, druhú ale uhorskému národu. Tá socha bude postavená ra prostriedku hl. mesta, ťa v srdci národa. Kto jako môže, nech prispeje k tej soche.

Útok proti hollandskej kráľovnej. Hollandská kráľovna Vilma bola s tromi magnátskymi slečnami na prechádzke. Keď už ďalej od mesta jazdily, naraz jeden človek vyskočil z huštia a trikrát strelil na ňu. Kráľovnej nič sa nestalo; jedna slečna ale ranená je na čele a na jednej ruke. Ten kujon uskočil.

Zdravie pápeža. O Jeho Sviatosti pápežovi Lewovi XIII. vždy vedia dačo písť židovsko-zednárske liberalno tatarske časopisy, čo by v stave bo'o kresťanské srdco zarmútiť, keby sme nevedeli, z jakého prameňa taká povest pochádza. Najnovšie zas pišu, že pápež necíti sa dobre, že je chorý atď. No celkom patričné osoby sdělily nám, že jeho Sviatosť — chvála Bohu — celkom dobre sa cíti, a o chore liberálnymi časopismi vytrubovanej ani sa mu nesníva.

Žart nemeckého cisára. Nemecký cisár pri vojenských cvičeniach jednému generálovi toto povedal: No večný pokoj je už zabezpečený, lebo však jeho veličerstvo cár Mikuláš i to nariadiť, aby pluk strážcov jeho osoby v civile chodil.

Z princa reholník. Princ Filip Hohenlohe je už vysvätený za kňaza rádu sv. Benedikta v kláštore seckauskom (v Štyrsku). Pri vstupe do rádu prijal meno Konštantin, na ktoré aj jeho otec bol krstený, ktorý bol hlavným dvorným majstrom. Tento princ reholník behom istého času bol vojenským dôstojníkom u pluku dragónov, potom ale v štátnej službe bol administratívnym úradníkom. Teraz je on už 34 rokov starý.

Smútok kráľovského dvoru dľa nariadenia jeho veličenstva potrvá 3 týždne.

† **Andrej Hubel.** Ojá farár v Liptovskom sv. Mikuláši, Andrej Hubel zomrel 9. sept. v 78 roku veku svojho. O. v. a. m. P.

† **Anton Brühl.** Dekanfarár v Ulvarde Anton Brühl zomrel 9. septembra, v 56 roku veku svojho. On bol horlivý kňaz, neohrozený ľudák. Všemohúci Boh mu vynahradz všetko v nekonečnej miere, čo dobrého na tom svete preukázal svojim veriacim všade, kde len účinkoval. Cez dlhší čas bol on hlavnomestským kaplánom, neskôr v Marii Nostre farárom, dekanomfarárom asi 10 rokov bol v Údvarde. O. v. d. m. P.

† **Dr. Ferdinand Czibulka.** Bývaý duchovný správca bpeštianskeho seminára, neskôr kanonik správca ostrihomskeho, na posledný viedenského seminára dr. F. Czibulka (Prešporčan) zomrel v Salzburgu v 58. roku veku svojho. Vynikal on horlivosťou a všetkými čnosťami, ktoré dobrého kňaza okrašľovať majú. O. v. d. m. P.!

Zábudlivý matrikár. Pán veľký mameluk minister vnútra povedal, že matrikári celkom spoľahlive a akurátne zodpovedajú svojej povinnosti. No my mu do paráti uvádzame nasledovný prípad. Ján Házi a Rozália Jančík bydlíaci v obci Péceli 13. aug. sa hlásili u pécelského matrikára k vôli ohláškam. 4. sept. ustanovili sa u tohože matrikára Ludevita Jamrišku, aby ich občiansky sosobášil. Pán matrikár ale nechcel ich sosobášit občiansky, lebo vraj zabudol vyvesit tabulu ohlášiek, na ktorej ich mená boli vyvesené. No mladíci nie veľmi priateľsky spomínali matrikára ale aj pána ministra vnútra, keď tak bez výsledku sa museli vzdialit z matrikárne. Títo mladíci nový termín dostali; a jestli ich ohlášky nezabudne pán matrikár vyvesit, potom už v poriadku budú.

Syn ministra Percela, Dezider stal sa v Päťich Kostoloch klerikom. Matúrku už zložil.

Kresťan Generál. Generál Georg Kovács v Gerjene (tolnejska st.) 8. sept. do Kaloče šiel, aby osobne poprosil arcibiskupa Částku, že by požehnal kaplnku v jeho dome vystavenú. Arcipastier láskavý vďačne mu to sľubil učiniť, a tak sa usniesli, že 26. sept. sa to stane. Keby len viac bolo takýchto šlachetných duší, ktoré nielen na telo ale i na dušu pamätajú.

Liberalismus hrozne smýšľa. Liberálny deník „Magyar Ujság“ nasledovne píše z príležitosti toho hrozného zločinu, ktorému život kráľovnej padol v obeť Pohár je už plný, len sám Boh môže napraviť to, „čím sa proti nám prevínil.“ No na tieto rúhavé slová len to môžeme poznamevať, aby Boh odpustil týmto zaslepeným chudákom, lebo nevedia, čo píšú.

Slabý katolik. Povestný panovník Bulharska Ferdinand, ako ruský časopis „Národní Prawa“ píše, sľubil ruskému cárovi, že on i s celou rodinou prestúpi z lona cirkve Kristovej do lona cárovej, akonáhle zatvorí jeho bohabojná matka oči na veky. No

na svete, dobre vieme, že veľa môže dostať on od ruského cára, ešte i kráľovskú korunu, ale čo bude s ním ra druhom svete, či mu aj tam pomôže a vo akú milosť udeliť v stave bude ruský cár. Sväté Písmo vraví, že čo má človek z toho, keby aj celý svet získal, svojej duše ale škodu utrpí!

Vo sviatok sv. Ruženca čili 2. oktobra rano o pol 7-mej hodine pojde pút ku kaplnke kamennej Panny Marie za Starým Budínom nachádzajúcej sa. Pútnikov dochovný povede, ktorý im tam kázeň bude držať a sv. omšu slúžiť. Pútnici nazpäť sa pohnú po poludní asi o 3 hodíná h, keď už litanie budú od-bavené. Hudba vystane v tento raz, lebo dľa uzavretia hlavnomestského výboru, hlavné mesto jeden mesiac musí smútiť smrť nebohej veličenstva. Nádej máme, že ku cti ruženskej Bohorodičke celé množstvo veriacich súčastí sa tejto pobožnosti.

Židovské noviny proti židom takto píšú: „Viac židov nevydrží ani beregská, ani ugočská, ani marmarošská, ani šarišská ani z mplinská stolica. Aj k tomu je potrebné 25 rokov, aby si tí, ktorí sú tu, mohli zabezpečiť existenciu, behom ktorého času ani jeden do kašána oblečený počestný nech nevkróči do Unorska.“

Ignác Zimándy, farár v Töör-Bálinte skoro zle pochodil. On totižto z Viedne prišiel a keď z vlaka sostupoval, priskoro sišiel, vlak ešte išiel a on skoro pod kolesá by sa bol dostal, keby ho konduktor nebol zachytil. Veru železnica nezná žartu; človek veľký pozor musí dať, lebo jako ľhko sa stane nehoda, tak ľažko je potom chybu napraviť.

Liberálni četníci. V čepregskom okrese dvaja četníci Jozef Kómiveš a Fraňo Némeci v obci Beo zastrelili sa. Prícina tohoto liberálnonesvedomitého kúsku nikomu nenie známou. Ne Abraham ich sotva prijal do svojho lona.

7000 pútnikov prišlo zo Sgedína do Maria-Radny na marianske sviatky. Taký dlhý osobník ešte nikdy neopustil Sgedin, aký len bol, na ktorom tí pútnici šli.

57 rokov je učiteľom Peter Tóth v Karcegu. Z príležitosti tohoto zriedkavého jubileumu odovzdal mu kráľ. školdozorca zlatý korunný medail, s ktorým ho veličenstvo vyznačil.

Veľká nehoda. V Päťich Kostoloch v jednej hore na jelena poľoval gr. Karol Draškovič i s otcom. Jelena postrieli. Mladý gróf i s jedným honcom šiel do húšti. Naraz počujú strelit. Neza dlho vyšiel ten honec. No je už zastrelený len jelen? Jelen nie, ale pán gróf si náhodne do hlavy streil. Keď k nemu prišli, bez seba už bol. Jako lekári povedali, nevynde z toho.

Vo Viedni usniesli sa členovia školských stolíc, že učiteľia musia židov v osobitnej škole, a kresťanov zas v osobitnej škole učif; rozumie sa taká škola, kde je židov veľa.

Uskočil nofár tókésujfalušský, lebo pokradol peniaze. Nechcel dočkať koniec vyšetrovania.

Opravená pomsta. V tirolskom meste Bozene liberálny mešťanosta nechcel dovoliť ľudové shromaždenie, ktoré protestom malo byť proti hanočlánkom časopisu „Bosener Zeitung.“ Miestodržiteľ prijal appelláciu a povolil to shromaždenie. Tí, ktorí sa na tom shromaždení súčastili, tak sa vypomstili, že v tom meste nič nekúpili ani len za jeden halier.

500 míľ zeme na dvojkole prebehol Gödrich za 19 dní a pol 7 hodiny. On z Grécka dvojkolil do Parížu cez Belohrad, Viedeň, Mnichov. Veľmi moc vystál on na ceste, v daktorú noc ani nespál. Dakde zas nemal čo jesť; v Macedoníi hatili ho vysoké vrchy. Keď už v Paríži bol, zimnica ho začala lomiť, všetky údy ho bolely. Povedal, že keby mu kto 100 tisíc zl. ponúkol, znovu by sa nechtyl na to.

Sviňský dúl zas zúri na všetky strany v peštianskej stolici. Však nás len všeličím navštevuje všemohúci Boh; a my predsa sa nechceme polepšiť.

Obef ožralstva. Jozef Holiku, ktorý v Nitriansku sa narodil, ešte len chlapcom bol, keď na dno zuzky začal kukáť. Nedávno zažal sa v ňom lieh; lekár prineskoro prišiel; tento bedár medzi tými najukrutnejšími mukami vypustil svojho korhelského ducha. K spovedi už od rokov nechodil, miesto kostola krčmu navštevoval, doma krik robil, robí sa mu ťažilo; a tak tedy není div, že jeho smrť ani tí najbližší neoplakali.

70 tisíc zubov vytrhli dp. milosrdní v Budíne v minulom roku; za ktorú prácu 6 tisíc zl. dostali; u obyčajných lekárov by bolo to všetko do hromady stálo 140 tisíc zlatých, lebo dobre vieme, že u lekára vytrhnutie jedného zuba 2 zl. stojí. Posramenať musíme, že u milosrdných len ten platí, kto chce.

Pozor daj na život, lebo to je ten najdrahší a najvzácnejší dar Boží na zemi. Blažej Vojtko, 55 ročný robotník spadol v Budapešti s polešenia (Enyedí u. 7.) a smrteľne ranený zanesený je do špitála sv. Jána. Hja není ľahšej veci, jako o zdravie alebo o život prísť, ale nazpät nadobudnúť si to, to je už ťažšia vec.

Chodník zo zlata. Dôrobok zlata na celom okršleku zemskom cenia na 8000 millionov zlatých. Keby to kto počítat chcel, a denne osem hodín by pracoval od ôsmeho roku veku svojho, dō osemdesiateho roku by musel pracovať. To zlato váži vyše 119 tisíc centov metrických. Keby sa z neho spravené dukáty jeden za druhým pokládli, z Londýna do Carigradu by ten zlatý chodník čahal.

Obef obžerstva. L'udevít Hiroke, obyvateľ v Budapešti, ešte malým chlapcom bol v Trenčansku, keď sa zaľúbil do zuzky, čertovicu obsahujúcej, ktorej veľmi často kukal na dno. Keď mu dakto ukiazal pečenku a pálením naplnenú zuzku, on za touto poslednou čahal. Lenže pálené nemenuje sa preto čertovicou, aby z neho anjelské skutky pochádzaly. A toto sme zkusili aj u nášho Trenčana L'udevíta, ktorý v Budapešti súc fabrickým robotníkom, veľa vyrobil, a tak i veľa piť mohol. Nedávno až po samú šticu bol nastrebaný. Keď večer domov prišiel a do postele si chcel medzi zlorečením ľahnúť, tak nešťastlivo si udrel hlavu o roh postele, že hneď vyletela jeho duša do Iona Luciferovho.

Prisvedomitý financ. V Budapešti z kamenoloma do Jozefova chcel prebehnúť cez colnú čiaru veľký maďarský bujak, ktorý zo železničného vozňa ušiel. Financ ale nechcel ho prepustiť, lebo vraj bez mýta a colného poplatku mäso sa nesmie preniesť. Lenže bujak nežartoval, lež milého financa na zem zvalil, a keby neboli prišli blízko zamestnaní robotníci; bol by ho aj o život pripravil.

Bieda je v Rusku. Rusko je jednou z tých krajín, ktoré veľa zbožia dorábajú. Lenže toho roku až veľmi slabou bola úroda v Rusku. Asi 50 millionov zlatých je hodné to zbožie, ktoré vláda musí roľníkom na sejbu požičať, k čomu pridáme-li vyše 100 millionov zl., ktorá summa odpadne toho roku pod spôsobom dane, ktorú není sú v stave tí chudáci zaplatiť, musíme uznať, že ruský štát veľkú škodu má toho roku.

Pohoršenie pri prôvode. 8. septembra prôvod bol v meste Viedni. Tisíce a tisíce veriacich bolo tam vidieť. Zrazu zkríkol ktosi: Dolu s klobúkom! Okriknutý odvetil: Nepovažujem za potrebné, klobúk dolu sňať. — Potom znovu ho oslovili, ale márne. Vtedy ho chytilo viac mladíkov a do jednej pobočnej ulice ho zanesli, kde ho policajtovi odovzdali. Pri vyšetrovaní na vrch vyšlo, že to A. Jagschitz bol, pomocný to úradník pri pošte. Ten prípad je už sdeľený cisárskemu pravotárstvu. No u nás v Uhorsku, kto vie, či by tak obišiel takýto osvietený liberál.

Socialisti a katolicismus. V katolíckých okresoch Bavorska je o 10 tisíc menej voličov socialistických, kdežto v luteránských okresoch je ich o 21 tisíc viacej. Kto tedy cestu chce zamedziť socialismu, všemožne na tom musí byť, aby sa čím lepšie širil katolicismus. Lenže páni liberáli, privržencovia to nevery, nechcú to uznať, a kde len môže, všade stavajú prekážky do cesty katolicismu.

Protestantský denník nový začne vychádzať, aspoň tak sa to uzavrelo na zasadnutí cirkevného okresu za Tisou. No keď tento denník zásady Kristové bude brániť a zastávať, my do toho nič nemáme, lebo vtedy len našu vec môže podporovať, jestli ale príde do kolaje zednárske liberálneho smýšľania, čo chvília sa mu potiahne na smrť zvoniec.

Tri výborné vety. Istý nemecký časopis píše, že zpočiatku nového štvrtroka tri vety uvádza do pamäťe cteným čitateľom, ktoré každý kresťan katolík dobre by si mal zapamätať, a síce takto znejú tie tri vety: 1. Kto rozširuje dobré spisy, ten je apoštolom. 2. Katolícké spisy kupovať a čítať, na čítanie iným dávať je takým duchovným skutkom, ako pobožnosť konať alebo skutky milosrdenstva činiť, dnes ale je toto jednou z tých najhlavnejších úloh kresťana. 3. Kto dnes nemiluje katolíckú tlač, není hoden toho, aby dobrým katolíkom bol menovaný. Prvá veta pochádza od jezuita P. Roha, druhá ale od biskupa Valha, tretia zas od biskupa Kettelera. Ejhla smýšľanie v cudzozemsku, kde ale i tak činia. Veľmi si vážia kat. tlač, lebo poznajú jej cenu. A u nás ako to vyzerá? Hm, čudná to otázka, pravda? Nevšímavosť vodcov ľudu tak ďaleko pokročila miestami, že ľud bez hatenia a bez prekážky článkami Opratového nasytuje svojho ducha.

Samovrah. V Povážskej Šale istý Ján Mészáros, 74 ročný pensionovaný hajduch panský zastrelil sa. Tento liberál kostol obchádzal, krčmu navštevoval a pálenku obľuboval. Mesačne ťahal 29 zl. pensie, ktorú summu keď dostal, hneď sa do krčmy dostal, kde čo dúha slopal. Tak sa zachoval aj toho roku 4. sept. On nešiel do kostola, lež do krčmy židovskej, kde pálenku strelal. Od rána pil a neskoro popoludní sa dostal jakosi domov. Manželka ho čakala s obedom, preto ale na oči mu vyhodila korhelstvo a neporiadnosť. Čo ho na tolko rozhorčilo, že chytil flintu a zastrelil sa. No tak to býva, že kto komu slúži do smrti, ten ho vezme aj po smrti. Tak sa vodí tým, ktorí radšej chodia do krčmy, nežli do kostola; ktorí radšej majú zuzku, nežli modliacu knižku.

Krestania a židia. Koncom minulého roku školského 349 krestanov a 335 židov bolo na obchodnej akademii vo Viedni. A veď to dobre vieme, že vo Viedni a vôbec v Rakúsku len malú časť obyvateľstva tvoria židia.

Sväté obrazy a židia. V Bochnii, katolícká spoločnosť sa utvorila, ktorá je povolané sväté obrazy pekne rozširovať medzi ľudom, aby tak zamedzila sa cesta židovskému gšeftovaniu v tejto veci. Či by to u nás nebolo dobre??

Chváľitebný zákaz. V americkom meste New-Yorku vydala vrchnosť nariadenie, ktorým zakázala kľaf pod pekutou 23 zlatoviek. No v našom liberálnom Uhorsku darmo úfa človek také čo.

Zas sa ztratilo jedno dieťa. Dvojročný chlapec Stanislava Widta v Budapešti (Garam-u. 10) bydliačeho človeka vyšiel 2. sept. na ulicu, a od tej doby nevedia, kde je.

Dobry vták socialist. Z Nemecka došiel jeden socialist O. Bralik, ktorého pri jednej zábave poverili súdruhovia, aby bol pokladníkom. On sa aj chytil na to, ale keď už osemdesiat zlatoviek sobral, vopchal ich do vrečka a pánom súdruhom päty otrčil. Ejhľa svedomitost a spofahlivost socialistická!

80 tisíc zl. ukradli zlodeji z poštového voza, zakiaľ od železničnej stanice domov prišiel v Münstere.

Čudná kočka prebehla nedávno cez istú českú obec. Rýchlejšie bežala, nežli zajac, jako ľudia zbadali, mala dva chvôsty a také dlhé nohy, jako ovca. Od jagrov za ňou poslaní psi ďaleko za ňou zostali.

Zničenie jednej španielskej lode Viscayn rečenej stálo vyše 108 tisíc zlatých. Môžeme si teraz predstaviť, čo stálo Amerických zničenie celej španielskej flotty.

Zhorela mrtvola. Však má Pán Boh len čudné stvory medzi ľudmi. V Budapešti Andrejovi Figura zomrelo malé dievča Marka; keď to dievča vystreté bolo, opilá matka liehom obľiala sviecu, od ktorej sa chytily šaty; a zakiaľ to iní zbadali a dnuka prišli, dieťa skoro už celkom zhorelo.

Okolo zeme s myšami cestuje istý francúzsky mladík, ktorý sa stavil, že to prevedie. Tie myši sú celkom čerstvé a také krotké, že mu po rukách chodia, na rozkaz ale zas nazpät do škatulky skočia.

Dobry vták u vojska. V Kremži jakýsi K. Poekh, účtovnícky nadporučík pri pionerskom bataillione 5. č. zmizol, lenže s ním zmizlo aj 10 tisíc zl.

Obef korhelstva. V spišskom Hotkovci jeden opitý muž tak nešťastlive padol do potoka, že aj tam vydal bezbožnú dušu svoju. Hľa čo čaká pijaka. Chráňte sa opilstva. Zanechajte zvláštne pálenku.

Fabriku Michala Treskoňa na hospodárske stroje, odporúčame do pozornosti našich ct. čitateľov, jeho oznam je tak v minulom ako v budúcom čísle našich noviniek k čítaniu. Objednávky sa majú adresovať: *Michal Treskoň, Nagy-Bittse (V.-Bytča) Trencsén megye.*

Púť do Lourdu vo sviatok sv. Ruženca

2-ho oktobra r. 1898. Pohnutie 25. septembra 1898.
Návrat 8. oktobra 1898.
Sotrúvanie v Lurde 4 dni, v Majlande 1 deň, v Marseille 1 deň, v Nizze 1 deň, v Genue 1 deň.

C e n y:

Prihlásili sa	50 osôb III. trieda	100 zl.	II tr.	160 zl.	I. tr.	210.—
>	100	95		152		199.50
>	200	90		144		189.—
>	300	85		136		178.50

(Trovy s cestou a so zaopatrením spojené sú v tomto.)

Obširnejšie vysvetlenie podá a programmy posielá

7-9

Dr. Fraňo Robitsek,

farár vo Velkom Maroši hontianska stolica.

Vopred treba poslať na III. tr. 30 zl., na II. tr. 40 zl.,
na I. tr. 50 zlatých.

Konečne platné ceny hneď treba poslať.

DOPISY.

Nové Mesto n/Váhom, 6. sept. 1898.

Váženy pán Redaktor!

Z nášho mesta veľmi, veľmi zriedka príde dopis do nášho milého „Kreštana.“ Chytám sa pera ja, aby som sdělil čitateľom našich noviniek, jako sa ľud náš v meste i jeho okolí privádza k povedomiu svojej krestanskej dôstojnosti. Ludová banka naša, jako známo, spôsobila tu pre krestanský ľud náš mnoho dobrého, môžeme povedať, že urobila veľký krok k vymaneniu jeho z rúk židovských úžerníkov. Ludová banka je strediskom a hlavným zastupiteľom krestanského úveru u nás. Aby menovite mešťanstvo naše sjednotilo sa v jeden mocný šik, povstala myšlienka založiť jedno duševné stredisko krestanstva tunajšieho. Založený bol dňa 5. decembra 1897. Krestansko-mešťanský čítací kruh“ takmer v prítomnosti celého krestanského mešťanstva nášho, ktoré úmysel tento s oduševnením vívalo. Za čestného predsedu kruhu nášho zvolený bol Jeho Osvietenost pán gróf Adolf Pondrácz, za predsedu Jeh Osv. pán gróf August

Pongrácz; za podpredsedu pán Jozef Lieszkovszky podrychtár novomestský (rychtárom je žid). Dlho ležali štatúta kruhu po všelijakých furmoch, mnoho bolo nafahovačiek, jako sme sa dopočuli, s úradmi, až konečne po deväťmesačnom čakani dožili sme sa dňa 3. t. m. potvrdenia štatút. Gratulujem v prvom rade tým mužom, ktorí sriadili kruh a vymohli potvrdenie jeho, ale gratulujem aj Novomešťanom že dosiahli s v o je centrum. Úfam sa, že kruh náš bude tak pekne účinkovať, jako naša „L'udová banka“.

Pokladám si za povinnosť tu uviesť, že oboch týchto našich spolkov dušou je pán dr. Jujius Markovič. On je to, ktorý banku našu k tak pekným výsledkom povzniesol, ba poviem doprosta, že bez neho by sme posiaľ snáď ani banky ani kruhu nemali. Som presvedčený, že by mnohí a mnohí z vyvoleného národa radi boli, keby už nebolo medzi nami tohoto muža. Zato ale privolajme mu my: nech žije!

Čižmársky a obuvnícky spolumešťania naši hodlajú spoliť sa v jedno priemyslové družstvo, aby sa vymohli z úžerníckych rúk židovských. Nech teda sa k tomu majú, aby nebolo neskoro. Jako som sa dopočul, majú sa aj okolití čižmári, menovite z Vrbového a Čachtíc k ním pripojiť, čo by bolo veľmi prospešnou vecou pre obe stránky. Radím Vrbovanom a Čachtičanom, aby sa v tejto veci obrátili na úradníka L'udovej banky p. J. Hrušovského.

Novomešťan.

VADOVCE, 11. sep. 1898.

Dvojťihodný Pán Redaktor!

Už od dávna chystám sa vám dačo napísať. O nás doista málo ste počuli doposiaľ. No ale nedivte sa nad tým, veď my tak medzi vrchami bývame, jakoby sme ani do sveta nepatrili. Katolíkov je tu asi šesť kráť tolko, jako v Kocuriciach domov. Vo Vadovcach, na Myjave, vo Višňovom vo väčšine sú privržencovia Luthera. Jaká je to tu chudoba katolícká, už i z toho vidno, že teraz za jeder rok už tretieho duchovného máme. Pánu organistovi dobre sa musí vodiť, lebo je on tu tak dávno, že už šedivieť začal.

Čo sa volieb týče, tie veru tak vypádajú, jako to pán tatík žiada. O kopaničároch musím povedať, že sú to statočné duše, ani pálenkou, ani grošom nedajú sa podkúpiť a od epšieho presvedčenia odvrátiť, vždy na toho hlasujú, na koho im pán tatík káže.

Naš kraj je chladný a chudobný; o víne, o kukurici, o melónoch sa nám len v tú noc sníva, pred ktorou sme vo Vrbovom, alebo v Novom-Meste na trhu boli.

Katolícký chrám by sme radi predali; do Hrachovišta by sme chodili na bohoslužby. U nás totižto veľmi málo ľudí je v kostole ešte aj na výročné sviatky; nuž ale kde by sa vzali, keď nás je, jako som už spomenul, veľmi málu linko.

Domy sú u nás také roztrahnuté, jakoby im vždy teplo bolo; a také roztrasené, jakoby im ani nenapadlo báť sa toho, že by ich takto aj ukradnúť mohol.

Ja dobre viem, pán Redaktor, že moje riadky sú prosté a jednoduché, preto ale ráčte ich len uverejniť, ponevác aspoň bude vidieť svet, že aj my žijeme a že aj my túžime za tým, aby o nás svet vedel.

Keď vás srdečne pozdravujem, zostávam váš úprimný cititeľ.

J. L., kadlec.

Z KOCURÍC, 10. sept. 1898.

Preslávnny Pán Doktor!

Mne by sa veru kedysi ani nebolo snívalo, že bych ja kedysi do novin písal. Nuž ale keď vidím, že z Čachtíc akýsi roľník Masárik čarbe do nich, potom aj Jozko Lupaj z Trebatíc veľký zástoj hrá v nich, tak aj akýsi remeselník z Boroviec sa opovážil v Kresťane borovské pomery opísať, nuž myslím si, že aj moje riadky len uverejniť, bár som nechodil inde do školy, jako tu v Kocuriciach.

Ktosi posmech činí z nás, akoby sme my slúžnovský úrad úfali dostať; to ale nenie pravda, lebo my tu len 18 numier máme, a radi sme, že rychtára máme, nieto že by sme ešte za slúžnovským úradom túžili; neviem, na čo by nám on bol.

No nechajme to tak.

Úrody sme veľmi pekné mali, lenže my malý chotár máme, čo sa dá už i z počtu numier tunajších uzavreť.

Piešťany sú od nás len na dobrý zajačí skok. Tam my neškodno tržíme.

Kostol my v Borovcach máme; a tak našim duchvným je ten výborný a dobre známy Jozef Straka, ktorý z našej krve pochádza, ale veru i v účinkovaní blahonosnom je náš.

Ináče v našej chatrnej obci, ktorá ani za päť rokov nestane sa veľkou obcou, nič nenie nového; a tak zostávam váš verný priateľ a krajan.

L. H.

ZO SÁNTOVA, 10. sept.

Vážení pán Redaktor!

Ja Vám veru nemôžem príjemné veci písať. Naša obec je len filiálkou, a tak duchovný pri tej najlepšej vôli nemôže sa medzi nami často zjaviť.

K nám chodí síce aj Kresťan, ale preto sú tu daktorí takí tuhí liberáli, jakoby ich čert bol obsadol. Daktorí tak rastú pri spomínaní liberalismu, jako načaci Kaco-Maco, keď v Kresťane nenie spomínaný.

Úroda tu slabá bola. Boh potrestal túto obec suchotou za to, že je liberálnou; mnohí medzi nami múdrejší chcú byť, nežli sú naši obetiví duchovní. Ba i takí šiflikári sa tu nachádzajú, ktorí chvástajú sa, že by oni výborne vedeli kázať. (Však to sú hotoví pohani a bezbožníci. Red.).

Nedávno nás navštívila istá bohobojná osôbka z Budapešti, ktorá aj pána Redaktora pozná, a tá keď začala liberálov len tak na holo bez hrebeňa česať, vlastný ujec ju chcel vyhodiť, lebo vraj on je liberál.

Ináče naši ľudia sú už teraz veľkí páni. Do Štávnice na pút by ináč ani neišli, jako na voze. Načo peškovať a pre seba, zásluhy si sbierať, keď v stiene liberalismu i tak si môže človek celkom komótno bruško páš.

No te az je srať dost i tolko. Inokedy vám snáď i podrobnejšie a obširnejšie opíšam tunajšie smutné pomery. S Bohom
S. K.

môže vystať od nás, jestli i cení predplatitelia budú sa usilovať svojej povinnosti zadostučiniť čím bedlivšie.

Vydavateľstvo „Kreštan“-a.
V Budapešti, VIII. József-körút 35.

S hocakou záležitosťou Krešana týkajúcou sa sem treba obrátiť. Priatelia ducha kresťanského, privrženci ľudovej strany nebudú len s tým spokojní, že sami si predplatia na Krešana, lež usilovať sa budú i druhých a to čím viacerých k tomu nakloniť.

Predplatná cena:

Na rok . . . . . 2 zl.

Na pol roka . . . . . 1 zl.

Na štvrt roka . . . — 50 kr.

Náš Kalendár!

Ponevác kalendár potrebný je každý deň v každom dome, sme si za povinnosť držali, cteným čitateľom a priateľom „Kreštan“-a taký kalendár dať do ruky, ktorý súc celkom plný ducha kresťanského, ducha toho, ktorý vrele a obetovne zastupuje „Kreštan“ a pre ktorého ducha redaktori a spisovatelia „Kreštan“-a už mnohé pokuty peňažné a mnoho väzenia trpeli. Vydali sme tento náš kalendár pod menom:

„Sv. Štefanský Kalendár,“

ktorý už výjde z tlače a bude k dostaniu u vydavateľstva „Kreštan“-a, v Budapešti, VIII. Práter-ulica číslo 44.

Náš kalendár obsahuje všetko, čo duša kresťanská veriaci požiadovať môže, zvlášte jesto v ňom mnoho čítania a potešenia vzdelanému, ako aj jednoduchému obecnstvu, tak aj poučenia a osvietenia v domácich a gazdovských okolnostiach; okrem toho ozdobuje náš kalendár veľa obrazov kresťanského ducha.

Cena jeho je 40 kr.; a už čo chvíľa je k dostaniu, preto úctive prosíme našich ct. čitateľov, aby si nezaopatrili druhý kalendár od takých vydavateľov, ktorí neslúžia duchu kresťanskému, ale len gšeftu.

Vrele odporúčame náš kalendár velebným pánom duchovným a ct. pánom učiteľom, a prosíme ich, aby ráčili náš kalendár, to jest „Sv. Štefanský Kalendár“ rozširovať.

Do pozornosti.

Ponevác medzi cten. predplatiteľmi mnohi sú, ktorým predplatok už dávno vypršal, bez toho, že by boli zaplatili a znovu si predplatili; úctive prosíme týchto všetkých, aby to čím skorej učinili ráčili. Ponevác teraz je už ľahšie vyhovieť našej žiadosti a prosbe, lebo však je už po žatve; nebude nám to nikto zazlievať, že touto prosbou sa obraciamy k ct. predplatiteľom. My veľké výdavky máme, zaoberáme expediciu, tlačenie, redigovanie, čo všetko veľa nás stojí, a čo len v tom páde

HOSPODÁRSTVO.

Ako sa dobre pripravuje hnoj.

Nielen troškári, ale aj zámožní gazdovia lepší pozor by mali dať na hnoj, lepšie by si mali nechať na ňom záležať. Roľa od hnoja závisí. Lenže nehľaď len na to, koľko hnoja máš, ale i na to, jaký je tvoj hnoj.

Odpadky zviereniec a bylín v zemi zhnijú, črevové blato a slama stanú sa humusom. Humus učiní ľahšou a redšou ťažkú zem; chladnú zem teplejšou učiní, piesok spoludrží, slovom zmenšuje neprajné vlastnosti pôdy, aby v nej tým lepšie riasly byliny.

Človek ale aj o to musí mať starosť, aby sa hnoj v dostatočnej miere dostal do zeme. Tá všetka potrava, ktorá je rastlinám potrebná, nachádza sa v hnoji.

Lenže hnoj je rozličný; môže on byť dobrý, ale aj planý. Veľkej povahy je to, aby sme dobrý hnoj vedeli dorábať.

Jama pre hnoj tak veľikou má byť, aby v nej nebol hnoj na hrubšie, nežli na dva metre. Lebo ináč by hnoj nevládal vyzreť. O to tiež musíme mať starosť, aby slnko nesvietilo na hnoj. Slnko veľmi vysuší hnoj, ktorý privčas vyzre a zhorí. O to sa musíme tiež postarať, aby dno a boky jamy vycementované boly, lebo ináč veľa dobroty ztratí hnoj.

Voda nesmie tiecť do hnoja. Primokrý hnoj nenie v stave jednako dozreť.

Jeden bok jamy nižší má byť, aby v ňom hnojovka ači barina miesto mala.

Veľmi odporúčam jamu na hnoj plotom ohradiť. Rozličné hnoje dobre treba smiešať; aby tak suchší a mokrejší hnoj (koňský a ku

pr. sviňský) v jednom čase stal sa stalým. Prázdne miesta netreba nechať, lebo vtedy ľahko sa chytí hnoja plesnina, ktorá čo chvíľa celý hnoj pokazí.

Na hnoj treba dobytok pustiť a po ňom ho pochodiť nechať, aby sa on stlačil a jednako zrel.

Hnoj vždy musí byť vlhkým. Nesmie byť prisuchým, lebo vtedy prichytro je zralým, ale ani primokrým, lebo vtedy ľahko sa pokazí a kyslým stane. S hnojovkou ľahko je udržať potrebnú vlhkosť hnoja.

Odporúčame kedy-tedy so superfosfátgypsom posypať hnoj. *Jožko Špekulant.*

Prosté a figliarske nápady.

I. učeň: Či si ty neni rád večitému pokoji?

II. učeň: Ako-že bych mu nebol rád, keď odterajška aspoň nesmie sa vadiť majster s majstrovou.

I. učeň: A či sa ty netešíš, keď sa tvoj majster vadiť s majstrovou?

II. učeň: Ako-že by som tomu bol rád, keď vždy ja vyfasujem, pokerúc sa len povadia.

II. učeň: A ty bys sa netešil tomu, keby bolo zakázané s lábsikom učňov biť?

I. učeň: Nie veru, lebo vtedy ani ja bych nesmel biť učňov, keď prepustený budem.

Roztržitý professor.

Professor príde domov a cíti na chodbe tabákový dym z kachlovej diery valiaci sa. Pýta sa tedy: Kto je tam? Odpoveď znie: Nikto. — No dobre, keď nikto. S tým vojde do izby, kde, keď si kabát zavesí, napadlo mu, že tam nemôže byť nikto, lebo vtedy by nebol hlas mohol počuť ztadiaľ. Vynde von a pozre dnu, a nacaj presvedčí sa, že tam nikto nenie. Krúti hlavou reknúc: A nacaj neni tu nikto. (Lebo ten žiak zatiaľ uprskol, čo ale roztržitému professorovi nenadadlo).

ODKAZY REDAKCIE.

Rukopisy nedávame nazpät a listy bez podpisu mena neberieme do povahy.

Vrele prosíme ctených spolupracovateľov a dopisovateľov „*Krestan*“-a, aby ráčili dopisy v nedeľu, alebo pondelok poslať, ináč nemôžeme s ich uverením v najbližšom čísle.

Okrem článkov a iných správ v *Krestane* uverejniť sa majúciach, všetko má byť pod nasledovným

nápisom poslané: Expedícia *Krestana* v Budapešti VIII.- József-körút 35. I. emelet. — *Trenčín.* List sme odovzdali nakladateľovi. Do konca septembra pod istým výnede z tlače. — *Jožko Lapaj v Trčaticiach.* Len i ďalej tak; takej hrozby nebojte sa. — *Georg Keblouski.* Poslali ste nám 3 zl., a nevieme, na čo. To je predsa len čudná vec! Okrem mena svojho nič ste nevypísali. A vôbec dobre by bolo zapamätať si už raz, že mňa do predplatkov na *Krestana* nič nenie. — *Piešťany. Špekulant.* „*Krestan*“ je ľudový týždenník. Tedy nemôžeme ho dľa vašej chuti redigovať, vtedy by ho obecný ľud nerozumel, a veď pre tento pišem v ňom. Toľkoto aj bez vysvetlenia by mohol vzdelaný človek vedieť, potom by nekriticizoval len tak do povetria. — *Michal Hrbáň.* Tak je to. Vy si z toho nič nerobte. My tiež hrubú kožu musíme mať, ináč by sme zutekať museli; veru máte pravdu, že každá dobrá vec má veľa nepriateľov, medzi ktorých i takí sa nechajú vťahnuť, ktorí by v prvom rade mali s *Krestanom* držať a za Krista bojovať. — *Saller v Nitriansku.* Nemôžeme vám poslúžiť s tým, obráťte sa na rabína, ten to snáď prevedie a k cieľu vás dovedie.

Spolu tu upozorňujeme ct. predpiatiteľov na to, keď niekto nedostane noviny, nech listovne alebo na korrespondentnej karte nepýta druhé, lebo to je unovánie a i útraty, lež nech ide na poštu a osloví pošťára, aby reklamoval noviny úradne on. To je povinný učiniť každý poštový úradník úplne za darmo. Keď by niektorý to nechcel urobiť, treba to napísať do žalobnej knihy, jaká musí byť na každej pošte, alebo v liste ho udať u poštovej, direkcii. Veď to potom vykoná. Úradná reklamácia má ten osoh, že pošťári väčší pozor dávajú na novinky a nerozhadzujú ich tak ľahkomyslné

Krestania!

kupujte len u krestanov!

Knižná polica.

Mesačník „Naša Nádej“ rečený vrele odporúčame ct. čitateľom. Obyčajne na 24 stranách on vychádza každý mesiac. Tieto sošity majú za cieľ rozširovať poklonu k prev. Sviatosti Oltárnej. Cena na celý rok 80 kr. Zvlášte duchovným a ruženským spolkom ich odporúčame do priazne.

Príprava ku sv. spovedi a prvému prijímaniu. Poslovenčil dr. Jozef J a n d a. Cena viaz. 15 kr.; broš. 10 kr. Vrele odporúčame toto výborné dielo, ktoré *Lujza Cery* v Budapešti vydala.

„**Veľká Novina**“, čili la saletteské pro-
roctvo, ktoré vzťahuje sa na koniec sveta, a
ktoré Panna Maria dvom pastierskym deťom
sdelila. Cena 25 kr. — **Veľká pliaga sveta**.
120 strán obsahujúce dielo toto vysvetľuje
veľkú novinu. Opisuje boj Ancikrista s Eliašom
a Henocho, opisuje i to, v jakom tele bu-
deme vzkriesení, kde budeme bývať, čo bu-
deme jíst atď. Cena 70 kr. — Tieto diela
razom objednané stoja 75 kr. Vrele ich od-
porúčame.

Svätý Jozef. Soslovenčil dr Jozef Jando.
Vydal Spolok Sv. Vojtecha.

Brezňové kvety (Mlostné pražské Jezu-
látko) vydal kamelitský kláštor (Bpeš, VI.
Huba u. 12). Cena utešeno v plátne viazaného
a vyše 100 strán obsahujúceho výtisku 30 kr.
Vrele odporúčame.

Budapeštianske obchodné zprávy.

1. **Zbožie**. Pšenica (zito) banátske 9.04—9.50.
Od Tisy 09.00—09.50. — Od Pešti 09.20—09.30. —
Zadunajské 09.17—09.40.

Raž 7.15—7.50.

Jačmeň na krmenie 5.50—6.00. — Do pá-
lenice 6.50—7.20. — Na pivo 5.70—6.00.

Oves 5.40—6.00.

Kukurica 5.35—5.50.

2. Múka.

0	1	2	3	4	5	6	7
16.20	16.60	15.00	14.40	13.70	13.00	12.00	09.70
			7½	8			
			7.80	6.10			

Otruby fajnové 4.30, grobovité 4.20.

3. **Strovy**. Veľká biela fyzuľa 7.50. — Malá 7.75.
Hrach 13.00. — Pšeno 4.75—5.00. Konopné semä
10.50—11.00.

4. **Semä na sejbu** Červená jatelina 32—40 zl.
Staré semä 00—00 zl. — Lucerna 35—24 zl. — Balt-
cim 00.—00.00. — Muhar 6—6.25 zl. Ladník 5.75—6.

5. **Hyd a vajca**. Kura 60 kr. — Sliedka 70 kr. —
Kapán 1 zl. — Morka 0.00. — Krmená hus 3.60. —
Kačka 1.20 zl. — Krmená kačka 2.50. — Vajca 6—7
kusov 20 kr., 46—47 kusy 1 zl.

6. **Svine**. Prasec 1 pár 120—180 kilov 54—58 kr.
Staré, 1 pár 320—380 kilov 55—59 kr.

7. **Telce**. Živé 28—30 kr. kilo. Sekané mäso
00—00 kr. kilogram.

8. **Masť a slanina**. Sviňská v sudoch 65—69 zl. —
Bielotabuľová 60—64 zl. (v troch kusoch). — Udená
slanina 66—69 zl.

9. **Remeň funtový** od 14—18 kl. tery 142—144.

10. **Kraviny** vrázkované 5—6 kilové 170—175.

11. **Tefaciny** barnavé 10—13 kl. 390—420.

12. **Potrava**. Seno. Lúčne seno 2.00—3.00 kr. —
Slama. Na postielanie 1.40 kr. — Žup 1.90 kr.

Jediný domáci výrobok,

dostať ho

Tausig J. Budapešť VII/4 Csömöri
u. 23/a 1. em. Fűredy L. Budapešť
VII/a4 Ovoda u. 24. sz.

Domáci výrobok.

Domáci výrobok.

Chýrečný 1998. č. najnovší popravený

Voltový križ.

4—30

Takým osobám, ktoré križ nenosia,

Voltová hviezda.

Deťom a mladým ženám: *Voltové srdce*.

Voltový popravený križ miernym ale neprestajným magne-
tičným elektrizovaním lieči nasledovné nemoce:

Lámka, trhanie, slabosť, bezsnivosť, chladnosť nôh a rúk,
zronenosť, bládnicu, záduch, kŕče, otuhlosť, choroby kože a žalúdka,
histeria, hlavybolenie, kašeľ, zvonenie ucha, klopanie srdca, kolika
atď. atď.

Cena 1 zl. 80 kr.; čo poslali sa vopred, nákladné
trovy my zaokryjeme. Cena Voltovho srdca 1 zl 50
kr; s doberkou o 20 kr. viac; stužka 20 kr.

Predavačom ľavnejšia cena.

Papier makulatúrový

je k dostaniu u nás; metrický
cent stojí 6 zl. 50 kr.

Mosadzný štátny medail
1889 v Päťoch Kostoloch.

Založeno

Srebrný medail
1891. v Temešvári.

Mosadzný medail za
umenie 1891. Triest.

1879.

Mosadzný medail
1896. v Budapešti.

Albin Jiratkó

sochár a staviteľ oltárov
v Päťoch Kostoloch, Perczel u. 25.

Odporúča sa k vyhoveniu všetkých

kostolných umeleckých diel z dreva,
kameňa a gypsu atď. atď.

Robí oltáre, kazateľne, spovednice, mo-
dliace stolce, kostolné lavice, krstedelnice
atď. vo všetkých štýloch jednoducho a
umelecký.

Hocaké sochy svätých

robí z dreva, kameňa a massy.

Obnovuje

a dľa žiadosti opravuje.

TLAČIAREN

SVÄTEHO GERHARDA

V BUDAPEŠTI, VIII. OKRES, PRÁTER-U. Č. 44.

úplne novovystrojená, katolícka tlačiareň
hojne opatrená, najvkúsnejšími francúzskými
písmenami, ktorá jakúkoľvek prácu, čo sa
tlačí týka, od najjednoduchšej až do naj-
krásnejšej prijíma, a zato aj ručí.

Zvláštne vyzýva pozornosť preveleb. knáz-
stva a obecných predstavenstiev na

úradné výtisky,

ktoré rýchlo, vkusne a čo najlacnejšie roz-
posiela.

OZNAMY

PRE NAŠE NOVINY VÝLUČNE LEN VYDA-
VATEĽSTVO „KREŠŤANA“ PRIJÍMA.

Krajinský
sústredný sklad kresťanských potravných spolkov.

Budapešť, IX., Ferencz-körút 16.

Telefon 61-59.

Svätého - Gerharda

Telefon 61-59.

TLAČIAREN a VYDAVATEĽSTVO KNÍH

BUDAPEŠŤ, VIII. OKRES, PRÁTER-ULICA 44.

odporúča sa na vystavovanie tlačových dielov a síce: týždenníkov,
kníh, cenoslovov obežníkov, povolaní kariet oddania sa, tanečných
poriadkov, náročných oznamov v utešenej podobe a lacnej cene.

Vidiecke objednávania hneď sa prevedú.